

		Foretaksnivå			Retningslinje
Private relasjoner mellom pasienter og medarbeidere i SSHF og forbud mot gaver					Side 1 av 3
Dokumentplassering: I.6.3...-12	Godkjent dato: 14.10.2024	Revideres innen: 14.10.2026	Sist endret: 14.10.2024	Revisjon: 2.01	

Foretaksnivå/Virksomhetsstyring/HR/Rekruttering og ansettelse/Ansettelse

ENDRINGER FRA FORRIGE VERSJON: Forlenget gyldighet til 14.10.2026 uten endringer i dokumentet.

Bakgrunn

Retningslinjen omhandler private relasjoner mellom pasienter og medarbeidere i SSHF. Retningslinjen omhandler videre gaver og andre ytelser fra pasienter eller pårørende til sykehusets medarbeidere. Retningslinjen gjelder for alle medarbeidere, uavhengig av om medarbeider er autorisert helsepersonell eller ikke.

Ansvar

Det er nærmeste leders ansvar å sørge for at retningslinjen gjøres kjent, samt å følge opp ved hendelser eller forhold i strid med denne.

Hensikt

Det fremgår av helsepersonelloven § 4 at "Helsepersonell skal utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra helsepersonellens kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjonen for øvrig". Forholdet mellom pasient og behandler er preget av en ubalanse i makt fordi en skal hjelpe og en skal motta hjelp. Det medfører at pasienten vil være sårbar og avhengig av den som skal hjelpe. Privatisering og seksualisering av behandlingsrelasjoner er i strid med kravet til forsvarlig og omsorgsfull helsehjelp, og misbruk av tillit som er grunnlaget for å yte og ta imot helsehjelp.

Private relasjoner

Medarbeider må ha et bevisst og reflektert forhold til sin egen oppgave overfor pasienten uten innslag av private anliggender. Pasienten skal eksempelvis ikke oppleve lojalitetskonflikter og interessekonflikter.

Om det foreligger privatisering av relasjon/rollesammenblanding i strid med kravet til forsvarlighet og omsorgsfull hjelp vil bero på en helt konkret vurdering. I vurderingen er det aktuelt å se hen til flere momenter, eksempelvis styrkeforholdet mellom partene, pasientens sårbarhet, helsehjelpens art, omfang og kvalitet, varighet og omfang av profesjonell kontakt, og eventuelt tidsforløpet mellom profesjonell og privat kontakt. Vurdering av den konkrete situasjonen vil også kunne avhenge av hvilken helsepersonellkategori som er involvert, hvorvidt pasienten er fulgt opp av helsepersonellet over lengre tid eller om det kun er ytt kortvarig helsehjelp uten en nær behandlingsrelasjon eller om pasienten behandles innen psykiatri eller somatikk.

Faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp krever profesjonalitet. Private relasjoner til pasienter kan være en hindring for medarbeiderens profesjonalitet. Private anliggender må ikke forveksles med det personlige engasjementet, preget av empati og med respektfulle og tydelige grenser, som sykehuset ønsker av alle medarbeidere og som er. Et seksuelt forhold eller kjærlighetsforhold til en pasient er et klart brudd på loven.

En medarbeider må være ytterst varsom med vennskapelige forhold i behandlingssituasjonen som besøk i medarbeiders hjem og sosiale aktiviteter som ikke inngår i jobben.

Utarbeidet av: HR-seksjonen	Fagansvarlig: Vigdis Baade Ringstad	Verifisert av: []	Godkjent av: Organisasjonsdirektør Nina Føreland	Dok.nr: D52089
--------------------------------	--	----------------------	--	-------------------

 SØRLANDET SYKEHUS		Private relasjoner mellom pasienter og medarbeidere i SSHF og forbud mot gaver			Side: 2 Av: 3
Dokument-id: I.6.3.-12	Utarbeidet av: HR-seksjonen	Fagansvarlig: Vigdis Baade Ringstad	Godkjent dato: 14.10.2024	Godkjent av: Organisasjonsdirektør Nina Føreland	Revisjon: 2.01

Foretaksnivå/Virksomhetsstyring/HR/Rekruttering og ansettelse/Ansettelse

Helsepersonell må være forsiktig med kontakt med pasienter gjennom sosiale medier og andre kommunikasjonsformer som tekstmeldinger, e-post og tilsvarende.

Helsepersonell må utvise forsiktighet og ha høy etiske bevissthet ved behandlingsrelasjoner til kolleger, familie, venner og naboer.

Helsepersonell, for eksempel medarbeidere i akuttmottak eller ambulansetjenesten, kan oppleve å måtte behandle pasienter de har en nær relasjon til. Det avgjørende i slike situasjoner er at helsepersonell har en plikt til å yte nødvendig helsehjelp og da kommer hensynet til eventuell privat relasjon i andre rekke.

Også etter avsluttet behandling skal medarbeidere være ytterst varsom med å privatisere relasjoner som har oppstått i profesjonell sammenheng. Det er ingen klar grense for hvor lang tid som må gå før det ikke regnes som uforsvarlig å gå inn i private relasjoner, og medarbeider må være innforstått med at arbeidsgiver kan stille spørsmål ved medarbeiders dømmekraft og vurderingsevne dersom det utvikles et kjærlighetsforhold til pasient en har hatt en behandlingsrelasjon til. Statens helsetilsyn ser generelt alvorlig på slike forhold, og det er praksis for at helsepersonell kan få sin autorisasjon vurdert. Leder må gjøre en konkret vurdering av om dette er av slik karakter at det vurderes å være i strid med helsepersonellovens bestemmelser eller denne retningslinjen.

Gaver

Det følger av helsepersonelloven § 9 at det ikke tillatt å motta gave eller tjenesten som er egnet til å påvirke helsepersonells tjenstlige handlinger, eller gave fra pasient som har mer enn en ubetydelig verdi.

Helsedepartementet har uttalt at det som hovedregel ikke bør gis eller mottas gaver i relasjonen mellom pasient og helsepersonell, men f. eks konfekt eller blomster vil vanligvis ikke være omfattet av forbudet.

Forretningsmessige forbindelser som kjøp og salg av varer og tjenester, lån av penger og gjenstander, avtaler om gratisarbeid, rabatter og lignende, vil også kunne omfattes av gaveforbudet.

Forbudet gjelder gaver og ytelser både på egne og andre vegne.

For gaver til SSHF gjelder egen prosedyre:

[Mottak og forvaltning av gaver SSHF](#)

Medarbeiders informasjonsplikt til arbeidsgiver

Medarbeider skal aktivt informere sin leder om ethvert privat forhold mellom pasient og seg selv, også dersom slike forhold er i ferd med å oppstå. Dette er viktig både for helsehjelpen til pasienten og for helsetjenestens habilitet. For eksempel skal medarbeider informere hvis en pasient er i familie, i den private omgangskrets, en nabo etc. Også der pasientens nærmeste pårørende er i medarbeiders private omgangskrets er det naturlig å vurdere egen habilitet, herunder informere leder.

Ved at medarbeider informerer om dette til leder i forkant, kan dette tas hensyn til ved fordeling av arbeidsoppgaver/pasienter. Videre får leder mulighet til å avklare medarbeiders rolle og adferd. En avklaring kan også gjøres med pasienten/pårørende.

Håndtering og konsekvenser

 SØRLANDET SYKEHUS	Private relasjoner mellom pasienter og medarbeidere i SSHF og forbud mot gaver				Side: 3 Av: 3
Dokument-id: I.6.3.-12	Utarbeidet av: HR-seksjonen	Fagansvarlig: Vigdis Baade Ringstad	Godkjent dato: 14.10.2024	Godkjent av: Organisasjonsdirektør Nina Føreland	Revisjon: 2.01

Foretaksnivå/Virksomhetsstyring/HR/Rekruttering og ansettelse/Ansettelse

Brudd på ovennevnte krav til forsvarlig og omsorgsfull hjelp eller brudd på informasjonsplikten overfor arbeidsgiver kan få betydning for medarbeiders arbeidsforhold (eksempelvis stillingsendring, advarsel eller oppsigelse/avskjed). Arbeidsgiver må gjøre en helhetsvurdering av sakens alvorlighetsgrad og karakter. Ved alvorlige forhold oversendes saken til Statsforvalteren for vurdering av tilsynsmessig oppfølging.

Kryssreferanser

[I.6.6.2.3-11](#)

[Mottak og forvaltning av gaver SSHF](#)

Eksterne referanser

[1.22.1 Helsepersonelloven § 4. Forsvarlighet](#)

[2.9 Begrensning i helsepersonellsadgang til å motta gaver, provisjon, tjeneste eller annen ytelse](#)

[Helsepersonell som ikke har forstått sin rolle \(rollesammenblanding\) | Helsetilsynet](#)